

6 In de kennis matigheid, in de matigheid lijdzaamheid, in de lijdzaamheid godzaligheid,

7 In de godzaligheid broederlijke liefde, in de broederlijke liefde minzaamheid.

8 Zoo deze dingen bij u zijn, en overvloeien, zij zullen u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis van onzen Heere Jezus Christus.

9 Maar die deze dingen bij zich niet heeft, die is blind en tast met de hand, vergeten hebbende de reiniging zijner vorige zonden.

Wijl het een zeer zwaar en bovenmate lastig werk is, de verdorvenheid die in ons is, af te leggen, zoo wil hij, dat wij hiertoe pogen en arbeiden. Waarmede hij verklaart, dat men in deze zaak niet slap mag zijn, noch traag of flauw, om God die ons roept, gehoorzaam te zijn, maar dat hiertoe een wakkere naarstigheid van noode is, alsof hij zeide: betoont en brengt voort al uw pogen. **Bewijst in het geloof.** Hij toont, waarnaar de geloovigen behooren te trachten, namelijk, dat zij een geloof hebben, hetwelk met eerlijke zeden, voorzichtigheid, verdraagzaamheid, en liefde versierd is. Hij geeft dan te kennen, dat het geloof niet moet naakt en ledig zijn, maar dat het altijd met deze deugden vergezelschap is. **Bewijzen in het geloof,** is bij het geloof voegen. Toch is hier de meening van Petrus niet, te gebruiken een opklimming, om van de eene deugd tot de andere hooger op te klimmen, hoewel de woorden dit eenigszins schijnen uit te wijzen. Want de liefde volgt niet naar orde na verdraagzaamheid, en spruit daaruit niet. Daarom kan de rede aldus opgelost worden: Doet naarstigheid dat uw geloof vergezelschap is met deugd, voorzichtigheid, matigheid enz. De **deugd** neem ik voor een eerlijk welgeschikt leven. **Wetenschap,** voor een wijze om voorzichtig te handelen, want nadat hij een algemeen woord gesteld heeft, zoo telt hij sommige van de uitnemendste gaven van een Christenmens op. **Broederlijke liefde,** die eigenlijk onder de kinderen Gods plaats heeft. De gemeene liefde strekt verder, als begrijpende het gansche menschelijke geslacht. Hier kan nochtans gevraagd worden: dewijl Petrus ons toeschrijft deze stukken van de deugd te bewijzen, of hij daardoor wil verheffen de kracht en het vermogen van den vrijen wil? Die den vrijen wil in de menschen staande willen houden, die geven God wel toe de eerste plaats, dat Hij in ons begint te werken, maar zij versieren dat wij medewerken, en dat het alzoo ons doen is, dat Gods bewegingen niet ijdel en krachteloos zijn. Maar de leer der Schrift is overal roepende tegen zulke dwaling, want zij getuigt openlijk, dat de goede genegenheden in ons van God geschapen, en in het werk gesteld worden. Zij getuigt ook, dat al ons toenemen, en volständigkeit alleen van God is. Daarenboven zegt hij gaven Gods en dat wijsheid, liefde, geduld, enz. uitdrukkelijk zijn gaven Gods en des Geestes. Daarom, als de apostel dit vereischt, hij bevestigt geenszins, dat wij het doen kunnen, dan alleen betoogt hij wat wij doen moeten, en wat daar behoort te geschieden. Maar wanneer de godvruchtige menschen, bevindende hun eigen zwakheid, zien dat ze zich niet kwijten, zoo hebben zij anders geen toevlucht dan dat ze tot God om hulpe vlieden.

8 Want zoo deze dingen bij u zijn: dan, spreekt hij, zult gij

eerst betoonen, dat gij Christus recht gekend hebt, zoo gij met deugd, matigheid en andere gaven aangedaan wordt: want de kennis van Christus is een krachtige zaak en levende wortel, die met vruchten voortkomt. Want als hij zegt, **deze dingen zullen u niet onvruchtbaar laten noch ijdel**, zoo geeft hij te kennen, dat hij een valschen en ijdel roem draagt van de kennis van Christus, zoo wie daarop pocht zonder liefde, lijdzaamheid en gelijke gaven. Gelijk ook Paulus zegt, Ef. 4:20: Gij hebt Christus zoo niet geleerd, zoo gij Hem gehoord hebt, en in Hem onderwezen zijt, gelijk de waarheid is in Christus, af te leggen den ouden mensch, die verdorven wordt, enz. Want hij bewijst, dat die, welke Christus belijden zonder nieuwigheid des levens, nooit recht in zijn leering onderwezen zijn. En niet alleen wil hij, dat de geloovigen voorzien zijn met lijdzaamheid, godvruchtigheid, matigheid en liefde, maar hij vereischt, dat ze gedurig in deze gaven toenemen, en wassen, en dit doet hij met reden, want wij zijn nog verre van het doelwit: daarom moeten wij altijd voorwaarts gaan, opdat Gods gaven in ons groeien.

9 Want die deze dingen niet heeft. Nu drukt hij klaarder uit, hoe zij gansch vreemd zijn van het rechte verstand, welke een bloot geloof voorwenden. Zoo zegt hij dan, dat zij als blinden in de duisternis dwalen, omdat ze den weg niet weten, die ons in het licht des Evangelies getoond wordt. Dit bevestigt hij ook met een reden, die hij daarbij doet, namelijk, dat dezulken vergeten hebben dat zij door de weldaad van Christus van de zonden gezuiverd zijn. Hetwelk toch is het hoofdstuk onzes Christendoms. Daaruit volgt dat degenen, die niet staan naar een zuiver heilig leven, nog niet verstaan de eerste beginselen des geloofs. Want Petrus houdt dit voor een zekere zaak, dat die, welke zich nog in de vuilheid des vleeschens wentelen, geen gedachtenis hebben hunner reiniging. Want het bloed van Christus is ons hiertoe geen waschbad geworden, dat het met onze vuiligheden zou bevlekt worden. Hij noemt **de oude zonden**, hierom, dat hij verstaat hoe wij ons leven anders moeten aanstellen, nadat wij van de zonden gereinigd zijn. Niet dat iemand rein kan zijn van alle gebrek, zoolang hij in de wereld leeft, of dat de reinigheid, die wij door Christus verkrijgen, alleen in een vergeving bestaat, maar dat tusschen ons en de ongelooovigen een onderscheid moet zijn, nadat ons God voor Zich afgezonderd heeft. Hoewel wij dan dagelijks zondigen, en dat ons God dagelijks vergeeft, en dat het bloed van Christus ons van zonden zuivert, zoo moet nochtans de zonde in ons niet regeeren, of de heiligmaking des Geestes hebbe de overhand: want zoo leert Paulus, 1 Cor. 6:11: En gij zijt wel dusdanigen geweest, maar gij zijt afgewasschen, enz.

10 Daarom, broeders! doet des te meer naarstigheid om uwe roeping en verkiezing vast te maken: want dit doende zult gij nimmermeer vallen.

11 Want alzo zal u rijkelijk toegediend worden de ingang tot het eeuwig rijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. het eeuwig rijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

12 Daarom zal ik niet verzuimen, u altijd hiervan te vermanen, ziet.

13 Wan
wek
14 Dew
dat
stig
mo

10 Daaro
sluit, dat d
dat wij van
roepen zijn
met de be
men te me
gezegd had
stelt hij in
staan. Dar
En aldus
komt. Zoo
dat gij nie
van de r
der verkie
men, ik
ondersche
voor het
lijkt dac
en verkie
het zal v
eerst, da
daarna c
loutere
genade
maar hu
verstaat,
is niets
dat een
bevestig
sophiste
maar v
hindert
in onz
staat c
ping c
tot he
gang
dat w
de zu
waarc
Gods
tans
waar
ziet.

13 Want ik acht het billijk, zoolang ik in deze hut ben, u op te wekken tot vermaning.

14 Dewijl ik weet, dat ik mijne hut haast zal afleggen, gelijk mij Joh. 21:9. dat ook de Heere Jezus geopenbaard heeft: maar ik wil naarstigheid doen, dat gij altijd na mijn afscheid zulks gedenken moogt.

10 Daarom, broeders! doet des te meer naarstigheid. Hij besluit, dat dit is het eenige middel, waarmede wij bewijzen kunnen, dat wij van den Heere waarlijk verkoren, en niet tevergeefs geroepen zijn, indien de goede conscientie en vroomheid des levens met de belijdenis des geloofs overeenkomen. Hij besluit ook dat men te meer vlijt en naarstigheid doen moet, omdat hij tevoren gezegd had, dat het geloof niet onvruchtbaar kan zijn. **De roeping** stelt hij in de eerste plaats, welke nochtans naar orde zou achteraan staan. Dan, de reden is, omdat de verkiezing meer gewicht heeft. En aldus is een rede welgeordend, als het gewichtigste achteraan komt. Zoo is dan de zin: Staat daarnaar, dat het met de daad blijke, dat gij niet tevergeefs geroepen, ja uitverkoren zijt: hoewel hij hier van de roeping spreekt, in zooverre zij een vrucht en getuigenis der verkiezing is. Zoo iemand die voor de verkiezing zelve wil nemen, ik heb daar niet tegen, want de Schrift maakt somtijds geen onderscheid tusschen deze beide woorden, maar gebruikt het een voor het ander: doch ik heb bijgebracht, wat mij het waarschijnlijkst dacht. Nu rijst hier een vraag, of de vastigheid onzer roeping en verkiezing op de goede werken steunt? Want zoo het alzoo is, het zal volgen, dat zij aan ons hangt. Maar de gansche Schrift leert eerst, dat onze verkiezing gegrond is op Gods eeuwig voornemen, daarna dat onze roeping begonnen, en voleindigd wordt uit zijn loutere goedheid. De sophisten, opdat ze ons toeschrijven, wat der genade Gods eigenlijk toekomt, plegen dit getuigenis te misbruiken, maar hun spitsvondigheid wordt lichtelijk wederlegd. Want zoo men verstaat, dat de roeping vast wordt gemaakt door den mensch, daarin is niets dat kwalijk rijmt. Doch men mag het wijder uitstrekken, dat een iegelijk met godvruchtig te leven, zichzelf in zijne roeping bevestigt. Maar ik zeg, dat hieruit kwalijk besloten wordt wat de sophisten drijven, want dit bewijs is niet uit de oorzaak genomen, maar veelmeer uit het teeken of de vrucht. Zoodat dit niet verhindert, of de verkiezing is uit genade, en maakt ook niet, dat het in onze macht of wil sta de verkiezing vast te maken. Want aldus staat de zaak: God roept krachtig degenen, die Hij vóór de schepping der wereld naar zijn verborgen raad tevoren verordend heeft tot het leven, en Hij zelve achtervolgt altijd uit loutere genade den gang der roeping. Doch wijl Hij ons tot dit einde verkiest en roept, dat wij rein en onbevlekt zouden wezen voor zijne oogen, zoo wordt de zuiverheid des levens terecht genoemd een bewijs en betoog, waardoor de geloovigen niet alleen anderen getuigen dat zij kinderen Gods zijn, maar ook zichzelf in dit geloof bevestigen, zoo nochtans dat zij elders hun vast fundament stellen, hoewel de vastigheid, waarvan Petrus meldt, naar mijn gevoelen niet op de conscientie ziet, alsof de geloovigen zich voor God uitverkoren en geroepen bekenden te zijn. Maar ik versta het eenvoudig van de zaak zelve, dat de roeping blijkt vast te zijn uit de heiligheid des levens. Men

kon ook den tekst aldus lezen: **Doet naarstigheid, dat uwe roeping vast worde.** Doch hoe men het leest, de zin verschilt niet veel. De inhoud is, dat de kinderen Gods van de verworpenen onderscheiden worden met dit teeken, als zij godzalig en heilig leven, want dit is het eind der Goddelijke roeping. Waaruit blijkt hoe onwaardig sommige onzuivere honden tegen God bassen, als zij zijn genadige verkiezing maken een dekmantel aller losbandigheid, alsof men daarom ongestraft kon zondigen, omdat wij verordineerd zijn tot gerechtigheid en heiligheid. **Want zoo gij deze dingen doet.** Het schijnt, dat Petrus wederom aan de verdiensten der werken toeschrijft, dat God den loop onzer zaligheid bevordert, en ook dat wij volstandig blijven in zijn genade. Maar het antwoord is licht; want hij heeft alleen willen leeren, dat in de huichelaars niets vast is, maar daarentegen dat die, welke met goede werken bewijzen hunne roeping vast te zijn, buiten gevaar zijn van vallen, dewijl Gods genade, die ze ophoudt, vaststaat. Aldus wordt de vastigheid onzer zaligheid geenszins in ons gesteld, gelijk ook waarlijk de oorzaak daarvan buiten ons is. Dan, Petrus wil dat die, welke de kracht des Geestes in zich gevoelen, voortaan goeden moed hebben, omdat de Heere een vast fundament eener ware en zekere roeping gelegd heeft. Hij verklaart de wijze van volharding, als hij zegt: **U wordt aangediend de ingang,** van welk woord dit de zin is: God zal u onderwijl nieuwe genade geven, en alzoo tot zijn rijk leiden. Dit is er daarom bijgedaan, dat hoewel wij van den dood tot het leven doorgestaan zijn, dat nochtans deze doorgang in hope bestaat: doch zooveel belangt de genieting des levens, wij hebben nog een lange reis te doen, en intusschen ontbreken ons vele noodige behulpzelen. Hier komt Petrus deze twijfeling tegemoet, met deze woorden: God zal uwe behoefte meer dan genoeg te hulpe komen, totdat gij in zijn eeuwig rijk zult gekomen zijn. Hij noemt het het rijk van Christus, overmits wij ten hemel niet kunnen geraken, of Hij moet onze leidsman en voorganger zijn.

12 Daarom zal ik niet verzuimen. Wijl wij schijnen in twijfel te trekken de memorie en naarstigheid dergenen, die wij dikwijls van eenige zaak vermanen, zoo verontschuldigt zich de apostel beleefdelyk, van dat hij de geloovigen niet ophoudt in te drukken een zaak, die hun wel bekend, en in hunne harten vast was, zeggende, dat hij zulks doet, omdat het gewicht en de hoogheid der zaak het vereischt. 't Is waar, zegt hij, gij weet wel hoe waarachtig het Evangelie is, en ik versterk u niet alsof gij wankeldet: maar in zoodanige groote zaak zijn de vermaningen nimmer overbodig, en daarom moeten zij nimmer lastig vallen. Eene zoodanige verontschuldiging gebruikt ook Paulus, Rom. 15:14. Broeders, spreekt hij, ik ben van u ten volle verzekerd, dat gij met verstand vervuld zijt, zoodat gij machtig zijt elkander te vermanen, maar ik heb te stouter geschreven, als hetzelve u in gedachtenis brengende. Hij noemt de **tegenwoordige waarheid**, in welker bezitting zij nu door een zeker geloof gekomen waren. Zoo prijst hij dan hun geloof, opdat zij te standvastiger daarin vastblijven.

13 Ik acht het billijk. Hier drukt hij klaarder uit hoe nut, ja hoe noodig het gebruik der vermaning is: de geloovigen dienen opgewekt te zijn, want anderszins wordt het vleesch traag. Ofschoon zij dan wel geen leering behoeven, zoo is het hun nochtans nut (zegt